

1119.

1119

1.

S 1924.

Nella Bengtson Solinge Lemnede Kronsh. län

f. 1868 i Hånna

Flammreda, Sunnerbo hdLUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVOnnda bettel.

Det är en svart prick med vitt omkring, som ser ut som mark som stinger någon den. En kvinna brukade bota onnda bettel så att hon hackade villör och la det i brännvin i ett ölglas och där skulle det njuka fingret hållas. Från Lundgren i Håklösa kunde också bota onnda bettel. Hon lagade till något i ett äggskal.

Lisa Cappelin

(588)

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Om dröpelem (tungspener)
föll ned. lyfte man i håret
för det var lyssan som gick ner.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Villarparkott fick man i
luften. Då märkte man skjuta
över den sjuke

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Revorm besöades genom
att ha dagg från försken
och stysa på.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Om barn blötte i rängen
skulle man ta en rätta och
bränna den och lägga arken
i närmast och ge barnet
den.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVSenshäckning.

Om man hade fått det ute
skulle man rätta sig på en sten
och låta någon smugga över sig.

Denne tog då 9 råghalmstrån med
3 ledar på varje och la dem på ett
elrehä och högg så 3 tag på första
leden. Den sjuke skulle då säga: "na
smugga du för?" "För värte och tenarr
för de och vte och senbräde". Den sjuke
fick sedan ha det lika många dagar
efter smugningarna som han haft det före.

(Hört det av min faster.)

1119

7.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Plockade man något grönt
midsummaridag bringade det
strada.

1119

8.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Stål och bly stegddade mot
hull. En del rydde in det i
värken.

1119

9.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

För att få smölycka skulle
man stå ute på fria fältet
och ropa " Så långt som detta
ropet når så långt är saken
mitt.

Amalund
Sunnervärd
Lammåsa

1119

10.
Hisa Cappelen
Per. 95 Kalle Bengtsson

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Jönköping
18 65

Mjölkekarar som gjordes av
trända spetar med lasar
virade om.

1119

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Far köpte en gång en ko
på Ljungby marknad. Han såg
hur skalen strök hon 3 gånger
över ryggen och spottade. Men ren
sa också hon skänd. Han kunde
inte behålla den utan måste sälja
den. När den som köpt hon hade
mjölkat henne tre gånger gav hon
riklig mjölk. Se haldomen gick
bort när hon kom till en annan.
Men hade far lagt till den som
sålde hon, med sin hand på
munnen så hade han inte haft
någon mat.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Fallanderst betades så att
modern skulle ge barnet sin
urin i en sko fastandes och
ligandes i ryggen och nedan.

119

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

F- allandes at fide barnet om
modern isett slaktning. Blod
av fadern och modern droppsal
genom vigselring skulle hjälpa.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Gulrot. Skrap av mässing
eller gull nitke i gröt eller
bröd tjäle. Fars kvinna
kunde inte få lag i något gull
nitke så hon fick plöcka nitke.
fräda ut sitt förklä och ta in.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVVårta.

För att få bort den knäst man
knutur på en träd och la den
under en jordfäst sten under det
man lärte Fader vår avigt. När
träden mullnat på rötterna borta.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Om man trättade sälbarna i
sagan på ett led där lite
förts fram försvunnos de.

1119

17.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

När det ringde för någon
kunde man säga: Nu ringes
det för N. N. när han förmodat
ska väntas vara borta.

Var det en flicka skulle det vara
en karl de ringde för.

Kikkasta.

Man ska ta skalor som sitter
på undersidan av lingonblad
och hålla mörmjölk i och
späa den i gult dricka ut.

1119

19.

UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

För lungsjuk skulle man ha
13 rotens lavar på sten och trä
och koka och dricka.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

En varm myslakad kalvlunga
hackas och lägges i ett lerkäms
tillsammans med 2 skålpund
kandisocker **och kokas lyche**
; 24 timmar. Härav blir 2 halv.
slapflaster. 2-3 matskedla tagas
mengen och tvätt av den lung-
sjuka. 4 sådana kalvlunga
måste den sjuka äta upp för
att det skulle ha någon verkan.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Att dricka getmjölk och rå
ta en kronjåk på var ben
mot lungkasta.

Småland
Linnéus bld
Hamneda son.

Lut
1119

Uppt. av Lisa Cappelen 22

1119

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

"Odens jakt för vissa tider
En kväll kom jag ut för den.
Det var en kväll sent om hösten
och jag skulle gå från mitt
hem i Linnéus till Hjärjed.
Jag var bara 9 år men var inte
allt rädd. ♪ Prästastugan
kom på Odens jakt, för det
var och hjöt och brade i
trätopparna och det var som
något fladdade i luften."

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Glöd och sigreling skulle
ligga i barnets första bad-
vattnen. I de tre första bad-
vattnen skulle ligga en glöd
för att inte trollen skulle
gå makel med barnet. Man
slog inte ut vattnet förrän
en glöd lagts i (i vanliga
fall spollade man när tvätt-
vattnet slops ut.) Annars
brändes allt, som kunde
brännas, inomhus.

1119

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Man sköte över den
nyfödde med välljus
frå att inte rätten skulle
ta barnet.

- 1119 -

25.

S. J.
Smilans
Sunnebo
Kanneda

1119

M. Lisa Cappelin
Per. w. Nella Bengtson
Född 1868.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Bortflyting.

En häring hade en bortflyting
Da sa någon åt henne att röpa
från dörren. När flytingen
såg det sa han! Nu är jag så
gammal magge att jag har
legat i tjugo vagg, men
inte har jag sett det röpas
på det viset för."

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Gudmodern skulle lägga
en peng i lindad i ett psalm-
boksblad i barnets linda när
det döptes.

LÄNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

När gudmodern kom hem
från kyrkan skulle hon
lämna barnet till modern
och säga: "Här har du en
kristen i stället för en bedning."

STOCKHOLMS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

gudmodern skulle berka
sig om näsa och mun för
att inte barnet skulle sickla.

1119

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

När prästen läste skulle
gudmodern läsa efter var
ord för att barnet skulle
få gott för att läsa.

1119

30.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

När hon hade skalvat
skulle de ha stäl i
spannen första gången
de mjölkade.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

När hon skulle ut första
gången efter kalvningen
skulle en nya sitta i köskeln.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Tjwonnjälkning.

Kunde man få den man
misstänkte icke eller slå
henne blodvite så gicke
makten av henne.

1119

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Man skulle elda nysp
nigen riktigt och redan
ta gräddes av den tjuro-
mjölkade kon och slä
på nigen och då skulle
den som hade tjuromjölkat
henne bli sådan i synen
som nigen (fä brännblå or)

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Kors skars alltid i
brödet innan det lades
fram på bordet. Ett litet
kors i kanten på brödet.

1119

35

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Omman brödet rättes in
i ngnen gjordes kors i
astkan.

Acc No. 1119.

s. 36.

1119

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Man fick varken grinna
eller vära i Dymmelu.

Löfvs Småland
H. Sjöström
En. Hamneda

Uppst. v. Cappelin
Per a. Hells. Rungsten
Juli 1848 i Hamneda

Acc nr 1119

B. 37.

1119

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Under D ymmeln fick
man inte trätta för
då skulle trätken blåsa
av.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

✓ morfars hem var det
alltid halvt på golvet
under julen. På väggarna
var det bonader och i
taket hängde en duk
med krenten pans.

1119

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Morfars hade tennis och
gaffel i läderhylsa att
ha med på balas.

1119

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

På den tiden morfar var
ung skulle tjänarna ha
fritt minst 3 gånger om
året och då en 3-4 dagar.

• Då skulle de ut och dansa.

De fingo med sig matskrin
med ost smör bröd korn och
brännvin.

Matskrinen var målade med
ägarens namn och årtal.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

x

Vid midsommar var det
majstång med lör blommor
och band.

7

På Bergabacken vid Kånna
ryd såg man ofta trä
skäringar men när man
kom fram voro de försvunna.
De brukade spinna garn åt
folket om de la det i en
klyfta. Det var rätt fint
och gramt garn.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Morfars hade en träjs
som hade tillhört trollen.
Han hade hittat den vid
Bergabacken. Det var en
mycket liten träjs och
bronsig väg den också ut.
Men han blev av med den
skan för en luftare tog
den en gång.

acc. nr. 1119.

England
Sunderlands hd.
Hamneda Sm.

44.
Gyph. V. Cappelen

Bor. av Kalla Pongtten
Jödt 1868.

1119

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Farten var en gång hem
äskan slog ner i literom
ett myskan som oziang.
Det var också vid Berge-
backen.

1119

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Begravning kallades "joröl"
eller "vaknatt"

1119

Programning.

Särskilt förningsbröd av råg bakades.

⊗
Kakorna voro runda som en djup tallrik och 1/2 tum tjocka. De skuro i 6 delar. En sådan trekant med smör och ost tillika med en ryp eller två och kaffe fick man innan man gick till kyrkan.

Lite före likföljet gick en skymt med bärarbröd. Alle som stälte till under vägen skulle ha av bärarnas bröd ost och bärsmör.

Vid hemkomsten var det middag med sittande bord, dukat i hjärtkeform. Ett par tre förningsstivar lög på varje tallrik.

Matordel: Lungmors (skalväll och tomgrön,
dultfisk + en ryp
Soppa (vistik och smör)

eftermätt Sötost, ostpannkaka och äggabutte
Och sattes på en 4-5 plattor på bordet och sträckades kring.

Rokerstorna skulle ha en
8-10 skålpunds kaka hem.

1119

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

47.

Så länge litet stod i
gården skulle pralmbok
och sax ligga på bröstet
Pengar vanligen hestyrer
lades på ögonlocken.

1119

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

48.

Stötte man glossen stulle
man rätta ihop benen
annars klyvde den en.

Vid Rinna fanns en sten
som de kallade Horepall
Om kvällarna hördes där ett
skrik liksom någon bad om
hjälp. En ljus skymning syntes
ibland men den försvann när
man kom fram till stenen.
Där vid den stenen hade en
flicka en gång mördat sitt barn.

Smål.
Sunnabos
Hamneda

1119

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

50.

uppt. Lisa Caprelin
syster Nella Bergström
född 1868 i Hamneda

Vid värtfärgning fide man
stenarnas brunt och
mjölonnsisagrätt.

1119

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Löndalärk = lönnläda

¶ Tävellsås hände för många år sen
att en ronn hette Jon Bengtsson
dog helt hastigt. En tid därefter gifte
änkan sig med drängen. Folk mis-
tänkte att de hade tillrunnit
förgiftat mannen men det fanns inga
bevis. En dag hade de töreljälpe
i gården. När de åts tväligröten
tyckte någon att de skulle rinna
till gröten. Då säger en av karlarna
så här: "Denna gröten är kokt i grjta
och inte i änkans, den ronn mördat
Jon Bengtsson sitter i mörka tankar."
Det blev alldeles lyst ~~och alla kalla~~
på husbonden rona då betände.

Adam Sörman (f. 24.1.1745 d. 00.11.1821)

Kommunist i Lyungby 1776.

Det berättas om Sörman att en gång när han stod i predikstolen kände han på sig att det inte stod rätt till hemma. Han sprang därför hem och där var fullt av aukar för lusten hade fått tag i vart konst. boken och börjat läsa. Sörman stängde åt dem ~~sin~~ trappa rög som den fick plocha upp och under tiden hann han manna bort dem.

En gammal tänkte en
natt själa en när som
låg till blets. Hon
började vackla ihop den
men där fick hon stå
hela natten. På morgnen
kom försman ut till henne
och bad henne vackla ut den
igen och nu gå.

Lund
Kamrad
Sj. C. C. C.

1119

55.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Nyman komminister i Stenbrovult.
Nyman predikade en gång i
Stenbrovult så: "utan för dessa
muras komma att gå ragnar
med berinnande hästar.

Nu går järnvägen alldeles utan för
kustkorsgården.

Ökymnigt folk skulle en gång
ha Nymän att jordfästa en
hund. Han höll då litpredikan
så här: "En hund har du varit.
En hundliv har du fört. När
andra hundar få stiga upp
för du det med."

Några karlar ville pröva om
Nygman var så klarvande som alla
sa. Därför låtsade en att han var
död och de andra la honom i en
kista och så skulle de låta Nygman
att jordfästa honom. Nygman brukade
kunna se om liken blint välige eller
ej men denna gången kunde han
ej. Han sa därför så i sin litkyrkan:
"Underligt nog finner jag denne man
varken i himlen eller helvetet. Men
just om för han dit. Ve den mänska
som väljer sig för 9 delar!" Karlarna
blev rädda och skyndade ha locket
av kistan men då var mannen död.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Själv hade Nyman sagt att
om rolen sken på hans bespre-
ning var det ett tecken på att
han blivit ralis. Dels han
bespreningens regerade det men
just om ~~sken~~ sänktes med
delt rolen ~~från~~ medla molnen.